IT-TVENVIN TAS - SILENZJU LI JGĦIB (2)

Mons Lawrenz Sciberras

Martin Buber jittraduċi l-espressjoni "U wara t-theżżiża kien hemm in-nar, imma l-Mulej ma kienx fin-nar. Wara n-nar inħasset żiffa ħelwa" (1 Slat 19,12) hekk: It-tvenvin tas-silenzju li jgħib. L-awtur tal-Ktieb ta' Ben Sirak ukoll jiddedika ħdax-il-vers dwar Elija, iżda jsemmi wkoll il-Ħoreb u s-Sinaj (Sir 48,1-11) bit-tifsiriet marbuta kollha magħhom.

Elija fil-għar

Nidħlu ma' Elija fil-għar biex ngħaddu l-lejl hemm. Huwa kien għadu ma jafx'se jiġri. Imma dan kien jafu l-Mulej u li rripeta l-istess ġest li sar ma Mosè. Il-għar ifakkar fix-xquq tal-blat li jitkellem minnhom l-Eżodu. "U l-Mulej qal lil Mosè: Ara, hawn post ħdejja, fejn tista' toqgħod fuq il-blata. U hija u għaddejja l-glorja tiegħi, nqiegħed f'xaqq il-blata, u ngħattik b'idi sakemm ngħaddi" (Eż 33,21-22).

Minħabba din il-kundizzjoni misterjuża, Elija diġà ħassu mibdul għaliex miegħu kien se jsir patt ġdid: "Hekku l-Mulej qalli" (1 Slat 19,9). Sa fl-aħħar Jaħweh tkellem: Huwa diġà kien għadda ħafna żmien u ma kellmux Alla; Ukoll f'dak l-istess waqt meta Elija kien qed iħossu għajjien u ddisprat. Alla żamm is-skiet miegħu, minkejja li bgħatlu anġlu biex jikkonfortah u fl-istess waqt tah aħbar oskura ftit imħabbla.

F'dak il-perijodu ta' żmien il-profeta bata u għadda minn dik in-nixfa spiritwali, li hija wkoll xi ħaġa tipika tal-profeta, fejn f'dak il-waqt tonqsu l-Kelma: (Ara wkoll Papa Franġisku, *Gaudete et exultate* nru 148,149). Ukoll fis-salmi toħroġ din il-karba: "Jekk inti ma tkellimnix Mulej, inkun qismi dak li jinżel fil-qabar" (S 28,1). Dan huwa leħen drammatiku ta' dak li minkejja li jaf li għandu missjoni f'ċertu waqt ma jħossx aktar l-ispirazzjoni ta' Alla, u l-forzi kollha tiegħu jonqsuh sew. Iżda meta l-Mulej jerġa' iċaqlaq l-ilma, il-profeta intebaħ u kollox reġa' lura għan-normal.

"X'qed tagħmel hawn Elija?" (1Slat 19,9). Din hija domanda li tixbah ħafna lil dik li Alla għamel lil Adam. "Fejn int?" (Ġen 3,9). Fil-waqt li l-profeta kien iħossu debboli, għajjien, qalbu maqtugħa minħabba d-delużjoni, Jaħweh ma ċanfrux. Issa li qed iħossu b'saħħtu, u li ma għandux bżonn ta' min jinkoraġġih għaliex qed jiggosta s-sbuħija tat-talb, Alla issa beda jdaħħlu f'aktar provi.

"Għandi qalbi tħeġġeġ għall-aħħar għall-Mulej" (1 Slat 19,14): hekk wieġeb Elija waqt li wera ċerta grad ta' dwejjaq tiegħu. U dan ġara għaliex l-Israelin telqu għal kollox il-patt, kissru u ġarrfu l-artali, qatlu bis-sejf il-profeti. Jien bqajt issa waħdi, u huma issa qegħdin jippruvaw ukoll biex joqtluni. F'din il-karba tqila ta' Elija ma kenitx xi ħaġa

li tmiss lilu “in persona” imma rigward il-poplu ta’ Alla.

Il-Mulej bil-mod il-mod wassal il-profeta biex jifhem li l-fidi vera f’Alla kienet mietet, li t-twemmin veru ta’ Israel f’Jaħweh naqas sew, tant li Jaħweh telaq id-dar tiegħu. Din kienet saret tassew pjaga teoloġika, iżda Jaħweh indaħal hu direttament fix-xena tant li qal lil Elija: “Oħroġ u oqgħod fuq il-muntanja fil-preżenza tal-Mulej”.

Din l-istedina hekk ċara minkejja li kien għaddej minn taqlib u taħwid intern, lil Elija imlietu b’kuraġġ kbir, fakkritu li ma kienx waħdu, imma hemm għajnuna ġejja mis-sema. Din tixbah ukoll lil dik li saret lil Mosè fl-Esodu 33,11: “Il-Mulej kien ikellem lil Mosè wiċċ imb wiċċ, bħalma bniedem ikellem lil ħabibu”.

Il-mogħdija tal-Mulej

“Hekku l-Mulej jgħaddi”. Din hija espressjoni oħra ċelebri fl-istorja biblika li tfakkar fil-Għid-Mogħdija tal-Mulej. “Għax f’dak il-lejl Jiena ngħaddi mill-art tal-Eġittu u nidrob ’l kull min hu l-ewwel minn fost l-imweldin fl-art tal-Eġittu bnedmin u bhejjem u nagħmel ħaqq mill-allat kollha tal-Eġittu: Jiena Jahweh” (Eż 12,12). Hekk Elija ħa mill-ġdid dik il-qawwa interjuri u dan għaliex huwa rritorna u ftakar - *zikkaron* - mhux biss fl-alleanza tas-Sinaj (Eż 24), imma wkoll f’dik tal-Għid-Mogħdija tal-Mulej. Għal-Lhud ta’ kull żmien din il-ġrajja straordinarja kienet l-akbar, l-ogħla u l-eqdes waħda li Alla b’id qawwija u bi driegħ merfugħ seta’ qatt jagħmel mal-poplu tiegħu. Minn skjav tah il-ħelsien, minn poplu bla art, issa seta’ jkollu art, minn poplu mingħajr ebda liġi li tiggwidah issa Alla tah il-kmandamenti. Għalhekk quddiem din il-verità qaddisa daqskemm reali, Elija ħassu jieħu l-qawwa aktar interjuri milli esterjuri.

Fil-kapitlu 1 Slat 19 hemm l-erba’ sinjali kosmiċi; dawn huma r-riħ, it-terremot, in-nar u ż-żiffa ħelwa tar-riħ. Dawn huma versi mimlija simboli li jibgħatuna f’ħafna paġni oħra tal-Bibbja. Jaħweh ma kienx fl-ewwel tliet elementi, iżda bi probabiltà fiż-żiffa ħelwa u friska tar-riħ.

Fil-Bibbja hemm ħafna u ħafna sinjali-simboli. Is-simbolu jista’ jkun fuq livell uman u fuq livell spiritwali. Fuq livell uman hu metafora jew xebh li kapaċi jfakkar f’realtà fiżika jew spiritwali. Hu mezz ta’ komunikazzjoni. Fuq livell reliġjuż is-simbolu jwessa’ l-isfera tiegħu u kapaċi jqanqal r-relazzjoni tal-bniedem mad-divin.

Fil-ktieb tal-Eżodu hemm il-kolonna tas-sħab matul

il-jum (13,22) kif ukoll il-kolonna tan-nar matul il-lejl. Ma' dawn insibu ir-ragħad, il-beraq, is-sħab iswed li jgħatti l-muntanji, ħsejjes qawwija tat-trombi, il-muntanja ddaħħan li fuqha niżel il-Mulej (Eż 19, 16.18). Ukoll it-Testment il-Ġdid isemmi dawn il-kwalitajiet ta' sinjali: Dawn jidhru l-aktar fil-ktieb tal-Atti meta niżel l-Ispirtu Santu fuq l-appostli.(Atti 4,31).

Dawn is-sinjali huma magħrufa ħafna fl-Iskrittura. Ġeneralment u wħud minnhom is-simboli jfissru l-preżenza tal-Mulej qalb il-poplu tiegħu. Mela Jaħweh huwa qrib, jinħass ġej, kif ġie fl-Għid, fuq is-Sinaj, u kif iltaqa' ma' Adam fil-ġnien. Dejjem skont xi eseġeti Alla ma kienx f'dawk l-elementi qawwijin tan-natura – riħ, terremot, nar biex jgħallem li hu jippreferixxi u jogħġbu wisq aktar il-ħlewwa, il-miżerikordja, il-ħniena, il-maħfra mit-tempesti, mela wkoll miż-żelu u ħeġġa esaġerata. Forsi mela li r-riħ ħafif, iż-żiffa ħelwa huma simbolu tal-intimità ma' Jaħweh. Hekk bosta drabi kien iwassal il-messaġġi tiegħu lill-profeti. "Tkellem Mulej għax il-qaddej tiegħek qiegħed jisma".

Il-laqgħa ma' Alla (1 Slat 19,13-18)

"Hekk kif ħass iż-żiffa, Elija għatta wiċċu bil-mantell, ħareġ u waqaf fid-daħla tal-għar". Hawn l-istess

paralelliżmu ma' dak li ġralu l-leġislatur Mosè quddiem l-għollieq jaqbad. “Mosè għatta wiċċu għaliex beża' iħares lejn Alla” (Eż 3,6). Jaħweh hawn ukoll jagħmel l-istess mistoqsija tal-v 10: “ X'qiegħed tagħmel hawn?”

Wara li Elija wieġeb lil Alla, dan ħabbarlu oraklu li kien jiġbor fih tliet inkarigi ta' dilka, mela missjoni tassew għolja: “Elija ‘itlaq u erġa' aqbad triqtek lejn id-deżert ta' Damasku, u malli tasal idlek lil Ħażel bħala sultan ta' Aram, hekk ukoll lil Ġeħu bin Nimsi, idilku sultan ta' Israel; u lil Eliżew bin Safat, ta' Abel-meħola idilku profeta flokok'”. Hawn Jaħweh ma ddiskuthiex direttament ma' Elija imma wrieh u tah fiduċja għamja. Hekk il-profeta issa mtela aktar bil-fiduċja fih innifsu.

Dawn it-tliet dilkiet qaddisa temmew il-missjoni nobbli ta' Elija. Però quddiem din is-sitwazzjoni, Alla joħroġ fil-beraħ il-pjan salvifiku tal-Istorja tas-Salvazzjoni. Kien minħabba din is-sitwazzjoni mdallma li Elija sab ruħu mdejjaq jekk mhux ukoll fid-deżolazzjoni. “Jien nħalli f'Israel sebat elef, jiġifieri dawk kollha li ma niżlux għarkupptejhom quddiem Bagħal, u dawk kollha li ma bisuhx b'xofftejhom” (1 Slat 19,18).

Dan huwa tassew kliem ta' fiduċja kbira ġej minn fomm Jaħweh: Israel mhux se jispiċċa minkejja s-sitwazzjoni. Għad fadallu missjoni quddiem Alla. Difatti Alla se jħalli jgħixu sebat elef persuna li żammew sħiħ mat-Torah. Fi kliem aktar sempliċi Alla dejjem ikompli jaħdem mal-fdal, anzi minnhom jerġa' jibda ħajja ġdida u sedqa.